

MUSTAFA DELİOĞLU İLE AYLA ÇINAROĞLU'NDAN 'SİHIRLİ KİLİM'

Mavisel YENER

www.maviselyener.com

Çocuk edebiyatının usta bir yazarı ile usta çizeri, tezgâhlarında Sihirli Kilim'i dokumuşlar.

Mustafa Delioğlu ile Ayla Çınaroğlu'ndan Anadolu'nun renklerine yolculuk kitabı Kitap Gölgesi'nin konusu. Kilimler aslında birer yazılı metindir, insanoğlunun iz bırakma çabasıdır. Dokuyan kişi okur yazar olmasa bile, nice öyküler nakışlar kilimine. İlmeklerden harfler, motiflerden sözcükler oluşur. Türklerin Orta Asya'dan göç etmesiyle, kilim kültürü yayılmış. İnsanların, konutların döşenmesinde örtü ve yaygı gereksinimlerini karşılamak amacıyla yün ipliklerini birbiri arasından bir alt bir üst geçirerek ilk önce kilim yaptıkları, sonradan da bu ipliklerin arasına kısa yün ipliklerini düğümleyerek halıyı buldukları söyleniyor.

Masal Kilimi

Yaygı olmanın ötesinde anlamı vardır kilimlerin. Kilimi dokuyanın yüreğini yansıtan nakışların dilini okumak için, gönül gözüyle bakmak gerekir. Her birinde, ustalıklı kaynaştırılmıştır kırların, bayırların ve insanların hikâyeleri. Ayla Çınaroğlu, işte böylesi bir kilim seriyor masal kitabının ilk sayfasına.

Büyükannenin yere serdiği eski kilim üzerinde oynayan çocukların yaşadığı büyü serüvende güleç yüzlü güneşten tutun da rengârenk çiçeklere, aç kurda, sivri boynuzlu koça, şakacı yıldızlara kadar neler var neler. O artık bir masal kilimi.

Kilimi dokuyan kişi, güneşi açtırmış, çiçekleri renklendirmiş, sevgisini, derdini, korkularını, güzellikleri, özlemine nakışlamış üstüne. "Eli belinde" kızlar bile var bu kitaptaki serüvende. Üstelik bir türkü tutturmuş söylüyorlar. Onların allı pullu kuşları masala davet etmesi de rastlantı değil elbet. Kilimlerdeki kuş ve kartal motiflerinin çok farklı anlamları var. Kimisi güç ve dayanıklılığı simgeliyor, kimisi de iyilik habercisi... Bu masalda karşımıza çıkan kurt pençesi, masalın gücünün simgesi olarak yerini bulmuş.

Yedi dağın çiçeği

Anadolu'nun pek çok yöresindeki dokumalarda kullanılan motifleri Mustafa Delioğlu'nun, yedi dağın çiçeğinden derlenmiş renkleriyle, çizimleriyle tanıyacak çocuklar. Delioğlu, kartal, muska, küpe, göz, bereket, bukağı, pıtrak, çengel, kuş, yılan, elibelinde, yılan, koçboynuzu gibi pek çok Anadolu motifini sayfalara fırçasıyla nakışlamış. Kilim sanatının hazinelerine, özgün çizimleriyle farklı bir yorum getirmiş. Hayvanlardan ilham alınarak yapılan kilim süslemelerinde kullanılan stilize hayvan motiflerini her sayfada farklı bir kompozisyonla okura sunmuş. Kitapta, bitkisel ve hayvansal motiflerin yanısıra, geometrik motifler de kullanmış Delioğlu. Ayrıca tarak, ibrik gibi sembolik motifler de sayfalarda yerini almış. Kitapta kullanılan kağıt kalitesi, motiflerin çizildiği yüzey olarak, yerinde bir seçim. Delioğlu'nun çizimleri, izlek bakımından da anlatıyı doruğa çıkarıyor, yapısal ve biçimsel bütünlüğü sağlıyor.

Sihirli Kilim'i okuyan çocuklar hem eğlenceli bir okuma deneyimi yaşayacak hem de çevrelerine karşı olan farkındalıkları artacak. Bir kilim ya da halı gördüklerinde motifleri inceleyecek, belki de onları fotoğraflama ya da resimlerini yapma isteği duyacaklar. Doğadaki kuşları gözlemeyecek, stilize edilmiş hayvan motifleriyle arasındaki benzerlikleri, farklılıkları merak edecek. Okul öncesi ve ilkokulun ilk sınıflarındaki öğrencilere bu kitap aracılığı ile yaratıcı çalışmalar yaptırılabilir.

İster bir kilim, halı ya da oya gibi nesnel üründe ister yazınsal yapıtta Anadolu'nun rengini, sesini, kokusunu yansıtmının kültürel değerlerimizi yaşatmak açısından önemli olduğunu düşünüyorum. Gerek metni gerek resimleriyle yılın resimli kitabı olmaya aday bir yapıt.

***Sihirli Kilim/ Ayla Çınaroğlu/ Resimleyen: Mustafa Delioğlu/ Dođan Egmont/ 2016/ 32s./ 6+**

Cumhuriyet Gazetesi Kitap eki.
2016 – 22 Aralık